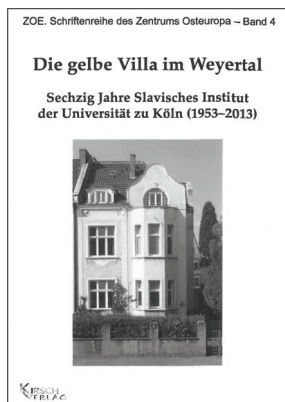


## РЕМИНИСЦЕНЦИИ ПО ПОВОД 60-ГОДИШНИНАТА НА СЛАВИСТИЧНИЯ ИНСТИТУТ В КЬОЛНСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ



*Die gelbe Villa in Weyertal.*  
Publikationsreihe ZOE, Bd. 4.  
Hg. A. Lauhus, I. Lorenz, M.  
Müller. Nümbrecht, 2014.

Като четвърти том от поредицата публикации на Центъра за Източна Европа към Кьолнския университет беше издаден юбилеен сборник, посветен на 60-годишнината от създаването на Славистичния институт в гр. Кьолн. Внущителната по обем книга от 635 страници обхваща 53 очерка от различни автори, както и обширен документален материал със справки и фотографии. Очерците са групирани в пет тематични комплекса: „История на института“, „Професори и първи асистенти“, „История на лекторатите и спомени на преподавателите“, „Научна работа на практика“, „Славистичният институт в процеса на промените – спомени“.

Още самото заглавие на книгата навява поетична и леко меланхолична атмосфера:

„Жълтата вила във „Вайертал“, приютила Института, е много по-различна от типичните съвременни постройките, в които се помещават повечето университетски институти в Кьолн и с които обикновено свързваме академичното обучение в началото на нашия век. Над стогодишната сграда е била свидетелка на много събития в различни исторически периоди, включително и на цялата история на славянската филология в този далечен от славянския свят град. За външния поглед жълтата сграда днес с нищо не издава оживеното интелектуално всекидневие, което протича в стаите

с високи тавани, претъпкани догоре с книги. В нея обаче е концентрирана славистичната научна мисъл на ниво, далеч надминаващо регионалните рамки, обучават се студенти, работят специалисти от най-различни области на славянската филология и учени от редица славянски страни. В дома на ул. „Вайертал“ в Кьолн цари славянската духовна култура.

От страниците на сборника оживяват имената на професори и научни сътрудници, мнозина вече пенсионери и дори покойници, изградили Института такъв, какъвто той ни се представя днес – като център на славянската култура и филологическата наука, ползващ се с висок авторитет в Германия и чужбина. В този институт са били сътворени редица научни публикации, много от които са се превърнали в основополагащо четиво за поколения слависти. В библиотеката на Института са правила проучванията си редица немски и чуждестранни учени. Въпреки тясното пространство, в което се помещава, библиотеката се отличава с много богат фонд.

Читателят на сборника се потопява в една фамилиарна и задушевна атмосфера, характерна за общуването между преподаватели и студенти в Института. Спомените са написани от бивши сътрудници и асистенти, лектори по преподаваните езици и литератури, гост-преподаватели и учени, абсолвенти и докторанти на Института. На почти всеки един от професорите са посветени отделни очерци, написани информативно и същевременно много лично. Особено многобройни са спомените за основателя на Института – първия редовен професор по славянски филологии тук Райнхолд Олеш, възпитаник на едно от светилата на славистиката Макс Фасмер, както и за професор Волфганг Казак, интересна и противоречива личност, превърнала Института в център на проучванията по проблемите на руската емигрантска литература и култура. Благодарение на разказите на очевидци научаваме не

само за научната дейност на бележити слависти, свързани с Кьолнския университет, но и получаваме представа за тях като хора със свой характер, достойнства и слабости.

От гледна точка на българския читател особено информативен е очеркът, в който се проследява историята на българистиката в Кьолнския университет. Авторът му проф. Боян Вълчев от собствен опит познава много добре работата в Института. Българската филология тук има дълги традиции и се ползва с авторитет и популярност сред преподаватели и студенти. Като започва с дейността на проф. Иван Дуриданов, първия гост-преподавател още през 1963 г., авторът представя работата на българските учени, преподавали в Института през изминалите десетилетия – професорите Константин Попов, Ангелина Минчева, Донка Петканова, Боряна Велчева, Румяна Павлова, Дина Станишева, Боян Вълчев, доцентите Цветана Ралева, Събка Богданова-Димитрова, Николай Чернокожев, Благовест Златанов, Андрей Бояджиев и д-р Ренета Александрова. През 1985 г. е подписан двустранен договор за научен обмен между Кьолнския и Софийския университет. Благодарение на този договор са били осъществени редица научни проекти и е бил задълбочен обменът в областта на науката и образованието.

Интересен за българския читател е и вторият очерк на Боян Вълчев с интригуващото заглавие „Литературен ключ към българската история, култура и душевност“, в който авторът представя рецепцията на българската литература в свой цикъл от лекции, изнесен пред студентите от Института. Реакциите на студентите на старателно подобрите класически и по-нови творби от българската литература невинаги отговарят на нашето българско светоусещане и показват някои основни различия в менталитета и културата на двата народа. Авторът описва пластично и живо изживяванията си и не скрива и установените проблеми при рецепцията на българската класическа литература тук, споделя разочарованията си от неуспехите и отчита положителните резултати. Тази статия

събужда мисли, свързани с проблема за националния литературен канон при обучението на студентите българисти в чужбина.

Като цяло публикуваният сборник е ценен и съвременен принос за историографията на славистичната наука. Без подобен вид труд не след дълго част от споделените лични спомени би била безвъзвратно изгубена за поколенията. Благодарение на този юбилеен сборник и студентите могат да опознаят Института, в който се обучават, от една скрита и невидима сега негова страна. В този смисъл трудът на издателите е изключително полезен и похвален. Същевременно от вниманието на читателя не убягва и фактът, че оживялото минало на Славистичния институт е представено като една щастлива и спокойна епоха, като „доброто старо време“ за разлика от съвременния етап, който не дава основания за твърде много оптимизъм. Причина за това е фактът, че редица славистични институти и катедри в Германия се закриват и че е намален драстично броят на преподавателите и асистентите по тази специалност. Понастоящем славистиката в Кьолнския университет оцелява с големи усилия. Едно навременно начинание е Центърът Източна Европа, а със значителна популярност се ползва сред студентите разработената в различни модули учебна програма „Регионални изследвания за Източна и Централна Европа“. С назначаването на новото младо ръководство в лицето на професорите Даниел Бунчич и Йорг Шулте отново се появява надеждата, че Славистичният институт ще продължи и в бъдеще да изпълнява важната си мисия като център на славистичната наука и култура в град Кьолн и провинция Северен Рейн-Вестфалия.

Когато читателят затвори юбилейния том за годишнината на Славистичния институт, жълтата вила на ул. „Вайертал“ се превръща в съзнанието му в символ на една наука, преминала през върхове и спадове, през перипетии и обновление – наука, на която можем само да пожелаем на добър час през следващите 60 години.

*ВЕРОНИКА КАМПФ*